

7/18947

T.C.
ÇALIŞMA ve SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :B.13.0.SGB.0.00.00.00/610/1262
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7/18947)

06/05/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25.03.2011 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-30157 sayılı yazımız.

Adana Milletvekili Prof. Dr. Nevin Gaye ERBATUR'a ait 7/18947 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

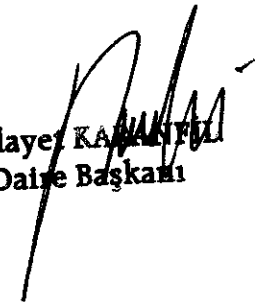
EK :
Yazı

Ömer DİNÇER
Bakan

Güvenli Elektronik İmza
Aşlı İle Aynıdır.

09-05-2011

Hidayet KAYA
Daire Başkanı

Not: Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince elektronik imza ile imzalanmıştır.

ADANA MİLLETVEKİLİ NEVİN GAYE ERBATUR'UN 7/18947 ESAS NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Bakanlığımızın 2010 Yılı Programında hazırlanması öngörülen Ulusal İstihdam Stratejisi; Türkiye işgücü piyasasındaki yapısal sorunların çözülmesini, orta ve uzun vadede büyümenin istihdama katkısının artırılarak işsizlik sorununa kalıcı çözüm sağlanmasını hedeflemektedir.

Ulusal İstihdam Stratejisinde çalışmaların dört temel politika ekseninde oluşturulan komiteler aracılığıyla yürütülmesi, sosyal taraflar ve tüm paydaşların katkılarının alınması, çalışmaların çalıştaylar tertiplenerek yürütülmesi esasları benimsenmiştir. Temel politika eksenleri belirlenirken makroekonomik politikaların istihdamı teşvik edecek biçimde sürdürülmesi, eğitim ile istihdam arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi, işgücü piyasalarının katılıktan arındırılması; kadınların, gençlerin ve istihdamda dezavantajlı grupların işgücüne katılımının artırılması ve bütün bu reformların sosyal koruma şemsiyesi genişletilerek yapılması benimsenmiş, güvenceli esneklik anlayışı temel bir bileşen olarak kabul edilmiştir.

Bu doğrultuda belirlenen temel politika eksenleri;

- Eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi,
- İşgücü piyasasının esnekleştirilmesi,
- Kadınlar, gençler ve dezavantajlı grupların istihdamının artırılması,
- İstihdam-sosyal koruma ilişkisinin güçlendirilmesi

olarak tespit edilmiştir.

Ulusal İstihdam Stratejisi katılımcı bir anlayışla hazırlanmıştır. Toplantılar kamu kurum ve kuruluşları, meslek örgütleri, işçi ve işveren konfederasyonları, sivil toplum kuruluşları, bilim dünyası, basın yayın organları ve siyaset kurumu temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Takip eden dönemde temel amaçlar ve hedefler ile politika tedbirleri somutlaştırılmış, her öneri, her tedbir “ekonomiklik, etkinlik ve uygulanabilirlik” kriterleri esas alınarak belirlenmiştir.

Stratejinin Temel Amaçları;

▪ Kadınların işgücüne katılım ve istihdamının artırılması: Kadınların işgücüne katılımının önündeki ekonomik ve sosyal engeller, çocuk bakımı yardımları, sosyal güçlendirme programları gibi uygulamalarla azaltılacak, verilecek eğitimler yoluyla istihdam edilebilirlikleri artırılabilecektir.

▪ Genç işsizliğin azaltılması: Genç işsizliğinin azaltılması için gençlere öncelikle daha iyi ve etkin bir staj imkânı, kariyer planlaması, iş arama yardımları, eşleştirme ve danışmanlık hizmeti sunulacaktır.

▪ Özürlülerin işgücüne katılım ve istihdamının artırılması: Özürlü istihdamı için ilave istihdamı ve girişimciliği teşvik edecek uygulamalar geliştirilecek, bu grubun işe uyumuna yönelik düzenlemeler yapılacaktır.

▪ Uzun süreli işsizlerin işe dönüşünün hızlandırılması: Uzun süreli işsizlerin işgücü piyasasında yeterince yer alması için bu gruplara özel danışmanlık hizmetleri ve işgücü yetiştirme kursları verilecek, istihdam garantili kurslar ve toplum yararına çalışma programlarında öncelik tanınacaktır.

Ulusal İstihdam Stratejisi Taslağı 08.06.2010 tarihinde Ekonomik Koordinasyon Kuruluna sunulmuştur.

Ayrıca, kadınların sosyo-ekonomik konumlarının güçlendirilmesi, toplumsal yaşamda kadın erkek eşitliğinin sağlanması, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma amaçlarına ulaşılabilmesi için kadınların istihdamının artırılması ve eşit işe eşit ücret imkânının sağlanması amacı ile hazırlanan “Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat

Eşitliğinin Sağlanması” konulu 2010/14 sayılı Başbakanlık Genelgesi 25.05.2010 tarihinde 27591 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Diğer taraftan, öncelikle ev kadınlarının işgücüne katılma oranının düşük olması ve birçok kadının da kayıt dışı çalışmalarının önlenmesi ve kayıt altına alınabilmesi amacıyla yeni düzenlemeler yapılmıştır.

Bu çerçevede; 26.05.2008 tarihli ve 26887 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 15.05.2008 tarihli, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 25 inci maddesinin üçüncü fıkrası ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Geçici 16 ncı maddesine eklenen hüküm uyarınca, evlerde el emeği ile yapılan örgü, dantel, dokuma, işleme, yemek ve benzeri ürünleri satarak gelir elde eden kadınların isteğe bağlı primleri ilgili maddenin yürürlük yılından başlamak üzere yarısı ve her yıl birer puan artırılması öngörülerek, bu kişilerin de sisteme girmeleri kolaylaştırılmış ve özendirilmiştir.

Kadınların ve genç erkek nüfusun iş hayatına daha aktif bir şekilde katılımını sağlamak amacıyla 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa eklenen Geçici 7 nci madde; “18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük olanlar ile yaş şartı aranmaksızın 18 yaşından büyük kadınlardan; bu maddenin yürürlük tarihinden önceki altı aya veya 2008 yılı Aralık ve 2009 yılı Ocak aylarına ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumuna verilen prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalılar dışında olması şartıyla, bu maddenin yürürlük tarihinden önceki bir yıllık dönemde işyerine ait prim ve hizmet belgelerinde bildirilen ortalama sigortalı sayısına ilave olarak bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren iki yıl içinde işe alınan ve fiilen çalıştırılanlar için; 506 sayılı Kanunun 72 nci ve 73 üncü maddelerinde sayılan ve 78 inci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin;

- a) Birinci yıl için yüzde yüzü,
- b) İkinci yıl için yüzde sekseni,
- c) Üçüncü yıl için yüzde altmışı,
- d) Dördüncü yıl için yüzde kırkı,
- e) Beşinci yıl için yüzde yirmisi,

İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır” hükmüne amirdir.

Bu maddeye göre yürürlük tarihinden itibaren iki yıl içinde işe alınan ve fiilen çalıştırılanlar söz konusu teşvik kapsamına girmiş olup 5 yıllık süre doluncaya kadar belirtilen oranlarda prim indirim teşvikinden yararlanmaya devam edeceklerdir.

Bunların dışında, Hükümetimiz tarafından 2008–2009 yılları “Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele” yılı ilan edilmiş, Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının Koordinasyonunda tüm Bakanlık ve diğer kurumların birimleri ile yapılan toplantıların sonucunda “Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Stratejisi” belirlenerek Bakanlar Kuruluna sunulmuş ve kamuoyu ile paylaşımı sağlanmıştır.

Tüm hükümleri 2008 yılı Ekim ayı itibariyle yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda kayıt dışı istihdamın önlenmesi konusunda önemli hükümler getirilmiştir.

Şöyle ki;

■ Ücretlerin bankalara yatırılması zorunluluğu getirilmiştir. 18.11.2008 tarihli ve 27058 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesine Dair Yönetmelik” hükümleri çerçevesinde, 10’un üzerinde işçi çalıştıran işyerlerinde ücretlerin bankalar vasıtasıyla ödenmesi öngörülmüştür.

■ Kendi nam ve hesabına çalışanların (tarım da dahil) sigortalılıklarının bildiriminin, faaliyetleri ile ilgili kayıt ve tescilleri yapılan vergi dairesi ve meslek kuruluşlarınca yapılması zorunluluğu getirilmiştir.

■ Kayıt dışı istihdam konusunda yapılan denetimlerde caydırıcılık sağlanması için uygulanan idari para cezaları artırılmıştır.

■ Esnek çalışanların kayıt altına alınması için düzenlemeler yapılmıştır.

▪ İsteğe bağlı sigortaya müracaat ve devam şartları kolaylaştırılarak, daha fazla kişinin kayıt altına alınması, bunların genel sağlık sigortası kapsamına alınarak sisteme dahil edilmeleri ve dolayısıyla kayıt dışı istihdamın önlenmesi amaçlanmıştır.

▪ Tarımsal faaliyetlerde bulunanların sisteme dahil edilmesine yönelik olarak, sigortalılık için prime esas kazançları ve ödeyecekleri prim miktarlarının 15 yıla yayılacak şekilde kademeli olarak artırılması öngörülerek, daha fazla kişinin sisteme dahil edilmesi sağlanmış ve bunların genel sağlık sigortası kapsamına alınmaları ile sigortalılıkları özendirilmiştir.

▪ Kanunun 8 inci maddesinin yedinci fıkrası hükümlerine istinaden; bankalar ve kamu kurum ve kuruluşlarına işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol etme yükümlülüğü getirilmiştir.

Söz konusu Maddenin Yedinci Fıkrasının Uygulanması Hakkındaki Tebliğ gereğince, 2008 yılı Ekim ayından itibaren bankalar ve kamu idarelerine işlem yaptıkları kişilerin “kimlik ve mesleki” bilgileri de alınarak Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirimleri sağlanmıştır.

Bu kapsamda; tüm bankalar, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, PTT Genel Müdürlüğü, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü, Özerk Spor Federasyonları, Noterlikler, İnternet Sağlayıcıları, Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi, Turkcell, Vodafone ve Avea GSM Operatörleri, Tedaş, Yükseköğretim Kurumu, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü’nden 2008 yılı ekim ayından itibaren T.C. kimlik numaraları ile birlikte “meslek bilgileri” alınmaya ve alınan bilgilerden sigortalılık kontrolü yapılmaya başlanmıştır.

▪ Kanunun 59 uncu maddesinin yedinci fıkrasına istinaden “Kamu İdarelerinin Denetim Elamanlarınca Yapılan Tespitler Hakkında Yönetmelik” gereğince, kamu idarelerinin denetim elemanlarınca yapılan sigortalılık tespitlerine ilişkin tutanak ve raporların değerlendirilmesi yapılmaktadır.

▪ Kayıt dışı istihdamın önlenmesi çalışmaları kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumuna ait taşra birimlerinde “Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Servisi” kurulmuştur.

Ayrıca, Sağlık Bakanlığı ile yapılan çalışmalar sonucunda; belli sektörlerde çalışanların tabi tutulduğu portör muayene listelerine “T.C. kimlik numaraları”nın da eklenerek listelerin Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderilmesi konusunda Sağlık Bakanlığınca Sağlık İl Müdürlüklerine talimat verilmiş ve 2008 yılı Mayıs ayından itibaren Sağlık İl Müdürlüklerinden portör muayene listeleri alınarak sigortalılık kontrolü yapılmaya başlanmıştır.

Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı ile yapılan çalışmalar sonucunda; 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik ekinde bulunan Ek 1 (işyeri bildirimi) ve Ek 2 (çalışanların bildirimi) formlarının Sosyal Güvenlik İl Müdürlüklerine gönderilmesi talimatlandırılmış ve 2008 yılı Temmuz ayından itibaren gönderilen bu formlardan sigortalılık kontrolü yapılması çalışmaları başlatılmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde 2008 yılı Mayıs ayında ALO 170 İhbar Hattı kurulmuş olup kayıt dışı istihdamla mücadele çerçevesinde Bakanlığımızın ilgili ve bağlı kuruluşlarını da kapsayacak şekilde yeni bir anlayışla 15.11.2010 tarihi itibarıyla “Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi” olarak hizmet vermeye başlamıştır.

Diğer yandan, istihdamın artırılması amacıyla kadınlara yönelik etkili projeler ve programlar geliştirilmektedir. Bu projelerden en önemlisi, AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) – 2007 kapsamındaki Kadın İstihdamının Desteklenmesi Operasyonudur. 2008 yılında başlatılan ve 2009–2012 yıllarında yürütülecek olan Operasyonun toplam bütçesi başlangıçta 17 Milyon Avro iken 2009 yılı son çeyreğinde yapılan bütçe revizyonu ile

27.150.589 Avro'ya yükseltilmiştir. Söz konusu bütçede AB katkısı 23.078.000,65 Avro, ulusal katkı ise 4.072.588,65 Avro'dur. Operasyonun kurumsal gelişim bileşeni için 3.338 milyon Avro, hibe bileşeni için ise 23.770.589 milyon Avro tahsis edilmiştir. GAP bölgesinin 9 ilini de kapsayacak olan operasyonun hedefi, kadınların istihdam edilebilirliklerini arttırmak, işgücüne katılımlarını önleyen engelleri azaltmaktır.

Operasyonun hedef grupları; daha önce tarımsal sektörde çalışmış kadınlar dâhil olmak üzere kentsel bölgede yaşayan istihdam dışı kalmış kadınlar, yaşlı ve çocuk bakım sorumlulukları nedeniyle uzun süre işsiz kalmış ve işgücüne dâhil olmayan kadınlardır.

Proje kapsamında 4.000 kadına girişimcilik eğitimi, 1.200 kadına çocuk/yaşlı bakım eğitimi, 12.000 kadına istihdam garantili kurs, 18.000 kadına kariyer danışmanlığı ve rehberliği hizmetleri verilmesi planlanmaktadır.

Bakanlığımız İş Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından 2010 yılında 46.969 denetim gerçekleştirilmiş, bu denetimlerde toplam 3.768.711 işçi ve 2.383 çırağa ulaşılmış, bu işçilerden 618.227'sinin kadın olduğu tespit edilmiştir. Denetime alınan işyerlerinden 86'sında 1.338 erkek ve 607 kadın işçinin sosyal güvenlikten yoksun istihdam edildiği belirlenmiş, ayrıca 2010 yılı içerisinde 9.229 erkek ile 1.243 kadın işçinin işverence hizmet akitlerinin toplu olarak sona erdirildiği anlaşılmıştır.

